

26 ΣΕΠ. 2016



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
 Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124180 Fax : 210-2124524

Αθήνα 23/9/2016

Αριθμ. Πρωτ.: 990

Προς:

Βουλή των Ελλήνων

Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου

Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: «Αποζημίωση ελαιοπαραγωγών Ηρακλείου Κρήτης»**ΣΧΕΤ:** Η Ερώτηση 8050/8-9-2016

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Α. Αυγενάκης**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας και με βάση την από 14/09/2016 έγγραφη ενημέρωση από τον Πρόεδρο του ΕΛ.Γ.Α., κ. Θ. Κουρεμπέ, σας πληροφορούμε τα εξής:

Σύμφωνα με την παράγραφο 1, του άρθρου 4 του Κανονισμού Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής, καλύπτονται ασφαλιστικά και αποζημιώνονται όχι οι δευτερογενείς ζημιές αλλά οι άμεσες ζημιές, οι οποίες προξενούνται στην ηρητημένη παραγωγή των καλλιεργειών και προκαλούνται, αποδεδειγμένα, από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια που προσδιορίζονται στο άρθρο 3 παρ.8 του ανωτέρω Κανονισμού (χαλάζι, καύσωνας κ.λπ.) στη φυτική παραγωγή της καλλιεργητικής περιόδου που συνέβη το ζημιογόνο αίτιο.

Επίσης, και σύμφωνα πάντοτε με τον ανωτέρω Κανονισμό:

- α) δεν καλύπτονται ασφαλιστικά οι ζημιές που προξενούνται από το καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, εκτός παγετού, στα καρποφόρα δένδρα πριν από το δέσιμο των καρπών και
- β) οι ζημιές που προξενούνται από παγετό στα καρποφόρα δένδρα πριν από το στάδιο της έναρξης της άνθησης (άνοιγμα πετάλων).

Συμπερασματικά, αναφέρεται ότι ο ΕΛ.Γ.Α. για να καταβάλει αποζημιώσεις για τις καλλιέργειες, θα πρέπει:

- α) το αίτιο που προκάλεσε τις ζημιές να είναι ενταγμένο στον Κανονισμό του,
- β) να διαπιστωθούν ζημιές στην ηρητημένη παραγωγή των καλλιεργειών και
- γ) εάν πρόκειται για παγετό, οι ζημιές να αφορούν από την άνθηση και έπειτα, οπότε και καλύπτονται.

Ως εκ τούτου, οι ζημιές που προξενούνται στα καρποφόρα δένδρα πριν από το δέσιμο των καρπών, εκτός παγετού, δεν καλύπτονται ασφαλιστικά, όπως προαναφέρθηκε, από τον ΕΛ.Γ.Α. σύμφωνα με τους Κανονισμούς του.

Κατόπιν τούτου, οι ζημιές από αίτια μη καλυπτόμενα από τους Κανονισμούς του ΕΛ.Γ.Α. μπορούν να ενταχθούν μόνο σε προγράμματα Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων (ΚΟΕ) (αρμοδιότητας ΠΣΕΑ), εφόσον πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις του Κανονισμού Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων και των Κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας και δασοκομίας.

Σημειώνεται ότι ο καύσωνας και η ηλιακή ακτινοβολία, ως ασφαλιστικοί κίνδυνοι, είναι ενταγμένοι στην ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α. και αποζημιώνονται κανονικά οι τυχόν ζημιές που προξενούνται στην ηρητημένη παραγωγή των καλλιεργειών από αυτούς.

Αναλυτικότερα, και σύμφωνα με το άρθρο 3 του Κανονισμού του ΕΛ.Γ.Α., καύσωνας θεωρείται η καταγεγραμμένη άνοδος της μέγιστης θερμοκρασίας του αέρα σε τιμή ίση ή μεγαλύτερη των

40 βαθμών Κελσίου σε συνδυασμό ή μη με την έντονη ηλιακή ακτινοβολία που έχει ως συνέπεια ζημιά στη φυτική παραγωγή

Σύμφωνα με τα παραπάνω, από τον καύσωνα του περασμένου Ιουνίου του 2016, ζημιές προξενήθηκαν, κυρίως, στην ευρύτερη περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας (Π.Ε.) Ηρακλείου, σε επιτραπέζιες ποικιλίες, κυρίως, αμπελοκαλλιέργειών και σε κηπευτικά. Για τις εν λόγω ζημιές διενεργήθηκαν επισημάνσεις, έγιναν αναγγελίες και υποβλήθηκαν δηλώσεις. Το έργο των εκτιμήσεων είναι σε εξέλιξη. Στη συνέχεια, θα κοινοποιηθούν τα πορίσματα και θα ακολουθήσει η καταβολή των αποζημιώσεων στους κριθέντες, ασφαλιστικά ενήμερους, παραγωγούς.

Σημειώνεται ότι από τις επισημάνσεις των υπηρεσιών του ΕΛ.Γ.Α. Ηρακλείου, δεν διαπιστώθηκαν ζημιές από καύσωνα τη φετινή περίοδο στον ελαιόκαρπο των καλλιεργειών των ανωτέρω περιοχών. Ως εκ τούτου, δεν έγιναν αναγγελίες. Επιπρόσθετα, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Υποκαταστήματος ΕΛ.Γ.Α. Ηρακλείου, από τα επίσημα μετεωρολογικά στοιχεία της Άνοιξης (Μάιος) οι θερμοκρασίες που επικράτησαν στις διάφορες περιοχές που συγκεντρώνονται οι ελαιοκαλλιέργειες στη νήσο Κρήτη ήσαν μικρότερες από σαράντα βαθμούς. Ωστόσο, στις ελαιοκαλλιέργειες της νήσου παρατηρήθηκε μειωμένη παραγωγή – ακαρπία (κακή καρπόδεση- οχινοκαρπία).

Για τον λόγο αυτό και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, οι υπηρεσίες του ΕΛ.Γ.Α. Ηρακλείου παρακολουθούν την εξέλιξη της ελαιοκαλλιέργειας στην ευρύτερη περιοχή της Π.Ε., αλλά και άλλων περιοχών της νήσου Κρήτης, ως προς το φαινόμενο της ακαρπίας (κακή καρπόδεση-οχινοκαρπία) μέχρι και την περίοδο της συγκομιδής.

Πλέον των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι οι ζημιές από ακαρπία (μειωμένη παραγωγή-κακή καρπόδεση-οχινοκαρπία) δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον ΕΛ.Γ.Α, σύμφωνα με τον ισχύοντα Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής, ο οποίος εκδόθηκε σε εφαρμογή του Ν. 3877/2010 (ΦΕΚ 160/τ.Α'/20.9.2010).

Ειδικότερα, το φαινόμενο της ακαρπίας (κακής καρπόδεσης), το οποίο μπορεί να οφείλεται σε συνδυασμό δυσμενών αιτιών, όπως κακή φυσιολογία του δένδρου, ατελής γονιμοποίηση, κακή θρέψη κ.λπ., δεν μπορεί να αποζημιωθεί από τον ΕΛ.Γ.Α., όπως προαναφέρθηκε, γιατί τα αίτια που το προκαλούν δεν είναι ενταγμένα στον Κανονισμό Ασφάλισης του ΕΛ.Γ.Α.

Επομένως, και σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (Ν.3877/2010ΦΕΚ 160/τ.Α'/20.9.2010):

α) Οποιαδήποτε τροποποίηση, συμπλήρωση, επέκταση των υφιστάμενων καλύψεων του ΕΛ.Γ.Α. που προβλέπονται στους Κανονισμούς του, έχει ως προαπαιτούμενο την εκπόνηση μελετών και την εν συνεχεία υποβολή προτάσεων και εισηγήσεων προς τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (άρθρο 2 του ανωτέρω νόμου).
β) Η παρ. 4 του άρθρου 5 του Ν. 3877/2010 αναφέρει ότι: «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που εκδίδεται ύστερα από σύνταξη αναλογιστικής μελέτης και εισηγήσεως της Διεύθυνσης Διαχείρισης Κρίσεων και Κινδύνων στον Αγροτικό Τομέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίζεται ο χρόνος έναρξης και οι όροι κάλυψης των κινδύνων των παραπάνω παραγράφων που δεν περιλαμβάνονται στους Κανονισμούς Ασφάλισης του ΕΛ.Γ.Α. Με την ίδια απόφαση, οι κίνδυνοι αυτοί, περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Ασφάλισης και καθορίζεται το ύψος της δαπάνης και ο τρόπος κάλυψής της».

Συγκεκριμένα, για να ενταχθεί ένας νέος κίνδυνος στην ασφαλιστική κάλυψη που παρέχει ο ΕΛ.Γ.Α., θα πρέπει:

α) να προηγηθεί εκπόνηση επιστημονικής μελέτης,
β) να διενεργηθεί αναλογιστική μελέτη, στην οποία, εκτός των άλλων, θα πρέπει να καθορίζονται το ύψος της δαπάνης και ο τρόπος κάλυψής της-αλλαγή ασφαλιστρού και
γ) να εκδοθεί κατόπιν Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (αρ.5 παρ.4 του Ν.3877/2010), όπου θα καθορίζονται ο χρόνος έναρξης και οι όροι κάλυψης των κινδύνων που δεν περιλαμβάνονται στους Κανονισμούς Ασφάλισης του ΕΛ.Γ.Α.

Ειδικότερα, η διαδικασία αυτή, απαιτεί μελέτη, τεχνική και οικονομική, για τις επιπτώσεις τόσο στις ασφαλιστικές εισφορές όσο και στη βιωσιμότητα του δημόσιου συστήματος γεωργικών ασφαλίσεων.

Για τον σκοπό αυτό, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) προέβη στις παρακάτω ενέργειες:

- α) πραγματοποιήθηκε σύσκεψη στο ΥΠΑΑΤ για την αντιμετώπιση του θέματος,
- β) συστήθηκε επιτροπή επιστημόνων με συμμετοχή των Γεωπονικών Πανεπιστημίων της χώρας και της Διεύθυνσης Αγροτικής Έρευνας του ΕΛΓΟ-Δήμητρα και
- γ) εκδόθηκε ένα πρώτο πόρισμα.

Κατόπιν των ανωτέρω, αποφασίστηκε η διενέργεια αναλογιστικής μελέτης, για να ερευνηθεί η ένταξη του κινδύνου στην ασφάλισή του ΕΛ.Γ.Α.

Ωστόσο, οι ζημιές από ακαρπία-κακή καρπώδεση μπορούν να ενταχθούν σε πρόγραμμα Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων (ΚΟΕ). Προκειμένου, όμως, να τύχουν ενίσχυσης οι παραγωγοί για την αντιστάθμιση της απώλειας παραγωγής, σύμφωνα με τον Κανονισμό Κρατικών Ενισχύσεων και των Κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας και δασοκομίας, θα πρέπει εκτός των άλλων:

- α) η παραγωγή του έτους ζημιάς να έχει ζημιωθεί κατά είδος προϊόντος (καλλιέργεια) σε επίπεδο Π.Ε., σε ποσοστό 30% και πάνω, σε σχέση με τη μέση απόδοση των προηγούμενων τριών ετών, με βάση τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της χώρας, τα οποία συλλέγονται από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) τον επόμενο χρόνο της συγκομιδής και δίδονται στο ΥΠΑΑΤ,
- β) να τεκμηριώνεται επιστημονικά από επιτροπή, η οποία ορίζεται από το ΥΠΑΑΤ, ότι η απώλεια της παραγωγής είναι αποτέλεσμα μιας δυσμενούς καιρικής συνθήκης,
- γ) τα επίσημα μετεωρολογικά στοιχεία να επιβεβαιώνουν τον χαρακτηρισμό των καιρικών συνθηκών ως δυσμενών και
- δ) να εγκριθεί η δαπάνη αντιστάθμισης των ζημιών από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Σημειώνεται ότι για τη σύνταξη του σχετικού φακέλου είναι αυτονόητο ότι πρέπει να συγκεντρωθούν όλα τα προαναφερόμενα (δηλαδή πόρισμα επιστημονικής επιτροπής, επίσημα μετεωρολογικά στοιχεία, πορίσματα περιφερειακών επιτροπών, τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της χώρας, τα οποία συλλέγονται από τις ΔΑΟΚ την επόμενη χρονιά της ζημιάς κ.λπ.) και μετά από τη σχετική επεξεργασία των στοιχείων και εφόσον, βέβαια, πληρούνται οι προϋποθέσεις, ελληνικές και ενωσιακές, υποβάλλεται ο σχετικός φάκελος, με συνεργασία του ΥΠΑΑΤ και του Υπουργείου Οικονομικών, στην Ε.Ε. προς έγκριση.

Όσον αφορά στην ακαρπία έτους 2013 (για επιλέξιμες περιοχές όπου εντοπιζόταν το πρόβλημα), προϋπολογίστηκε δαπάνη, ύψους 65 εκατ. ευρώ, και συντάχθηκε ο σχετικός φάκελος, ο οποίος εστάλη προς έγκριση στους τότε αρμόδιους Υπουργούς Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων. Ωστόσο, επειδή ο συνολικός προϋπολογισμός για τις ζημιές λόγω της μη ομαλής καρποφορίας της ελιάς και των οπωροφόρων δέντρων ήταν πολύ υψηλός, δεν εγκρίθηκε η δαπάνη από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και, συνεπώς, η υποβολή του προγράμματος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Σύμφωνα με το νέο μεσοπρόθεσμο (Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Στρατηγικής, που θέτει τα ανώτατα όρια δαπανών για κάθε δράση), για τη χορήγηση Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων για τα έτη 2014-2016, έχουν προβλεφθεί 16 εκατ. ευρώ ανά έτος.

Όσον αφορά στις ζημιές που προξενήθηκαν το 2015 σε διάφορες καλλιέργειες στη νήσο Κρήτη από διάφορα καιρικά φαινόμενα (βροχοπτώσεις, χαλαζοπτώσεις κ.λπ.), σημειώνεται ότι ο ΕΛ.Γ.Α. έχει καταβάλει, εντός του 2016, στους ασφαλιστικά ενημέρους παραγωγούς, αποζημιώσεις, ύψους 12.000.000 ευρώ, περίπου και σχεδόν έχει ολοκληρώσει το μεγαλύτερο μέρος αυτών (εκκρεμεί μικρός αριθμός πορισμάτων).

Όσον αφορά στις ζημιές που προξενήθηκαν το 2016 από ανεμοθύελλα, παγετό και καύσωνα σε κηπευτικά, δενδρώδεις καλλιέργειες (μηλοειδή) και αμπέλια, σημειώνεται ότι από τις υπηρεσίες του ΕΛ.Γ.Α. Ηρακλείου έχουν διενεργηθεί επισημάνσεις, έγιναν αναγγελίες και υποβλήθηκαν δηλώσεις. Το έργο των εκτιμήσεων (από όλες τις αναγγελίες) είναι σε εξέλιξη. Στη συνέχεια, θα κοινοποιηθούν τα πορίσματα και θα ακολουθήσει η καταβολή των αποζημιώσεων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Υποκαταστήματος ΕΛ.Γ.Α. Ηρακλείου εκκρεμότητες σε αναγγελίες δεν υπάρχουν. Για το ζωικό κεφάλαιο σχεδόν έχουν ολοκληρωθεί οι εκτιμήσεις που καλύπτονται από τον ΕΛ.Γ.Α. σύμφωνα με τους Κανονισμούς του.

Όσον αφορά στην καταβολή ενισχύσεων μέσω των ΠΣΕΑ, σημειώνεται ότι στη νήσο Κρήτη ολοκληρώνονται οι καταβολές των ενισχύσεων, μέχρι τέλη του έτους, για το ετήσιο του 2011 (περονόσπιρος), το ετήσιο του 2012 και τις πυρκαγιές του 2012. Σε εξέλιξη βρίσκονται οι διαδικασίες για τις πυρκαγιές του 2013 και οι έλεγχοι συνεχίζονται κανονικά (εντός του χρονοδιαγράμματος που θέτει το πρόγραμμα) και σύμφωνα με τον Κανονισμό Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων.

Σημειώνεται ότι σε εκκρεμότητα ένταξης σε προγράμματα ΚΟΕ βρίσκονται οι πρόσφατες πυρκαγιές, οι οποίες θα ενταχθούν μαζί με τις υπόλοιπες πυρκαγιές που προξενήθηκαν στην Επικράτεια σε πρόγραμμα ΚΟΕ (αρμοδιότητας ΠΣΕΑ), μετά το τέλος της αντιπυρικής περιόδου, όπως ορίζεται στην κείμενη νομοθεσία και, στη συνέχεια, θα υποβληθεί ο σχετικός φάκελος στην Ε.Ε. προς έγκριση.

Όσον αφορά στις κατά εξαίρεση αποζημιώσεις, σημειώνεται ότι δεν προβλέπονται από το θεσμικό πλαίσιο του ΕΛ.Γ.Α. και της κείμενης νομοθεσίας, ελλοχεύουν δε κίνδυνοι καταλογισμού προστίμων από την Ε.Ε. Το πιο πρόσφατο παράδειγμα είναι ο καταλογισμός από την Ε.Ε. προστίμου για το πακέτο Χαϊζηγάκη.

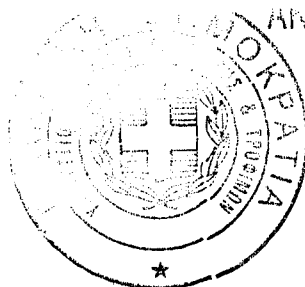
Τέλος, σημειώνεται ότι η αναλογία των ποσών των αποζημιώσεων προς τις εισφορές σε ένα υποχρεωτικό και αλληλέγγυο σύστημα όπως είναι του ΕΛ.Γ.Α και, κατά επέκταση, σε ένα οποιοδήποτε ασφαλιστικό σύστημα, δεν «εξασφαλίζει» και δεν πρέπει να εξασφαλίζει εξ ορισμού την «ανταποδοτικότητα». Αυτό σημαίνει ότι σε ένα ασφαλιστικό σύστημα κάποιος είτε ασφαλισμένοι παραγωγοί είτε ολόκληρες γεωγραφικές περιοχές είτε συγκεκριμένα είδη καλλιεργειών, μπορεί να εισφέρουν περισσότερο στο σύστημα σε σχέση με τις αποζημιώσεις και κάποιος να εισφέρουν λιγότερο πάντα σε σχέση με τις αποζημιώσεις. Για τον λόγο αυτό, το σύστημα χαρακτηρίζεται αλληλέγγυο. Στην περίπτωση των γεωργικών ασφαλίσεων σημαίνει ότι οι «κλιματικά» ευνοημένοι παραγωγοί στέκονται αλληλέγγυοι στο πλευρό των συναδέλφων τους παραγωγών που, για λόγους γεωγραφικής θέσης και υψηλότερου ρίσκου καλλιεργειών, πλήττονται συχνότερα από τις καιρικές συνθήκες. Στην προκειμένη περίπτωση, η καλλιέργεια της ελιάς είναι μια καλλιέργεια που «στηρίζει» την ισορροπία του συστήματος, στη λογική που αναφέρθηκε προηγουμένως, δεδομένου του μικρότερου βαθμού επικινδυνότητας που διαχρονικά η καλλιέργεια παρουσιάζει.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΜΑΡΚΟΣ ΜΠΟΛΑΡΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

- 1.Υπουργείο Οικονομικών
Γραφείο κ. Υπουργού
- 2.Βουλευτή κ. Λ. Αυγενάκη



[Handwritten signature]
Π. Μεγάλος